

ERDELYI MAGYAR

Felölös szerkesztő:
Kádár Miklós
Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztési órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul (Nagybáctér) 4 Telefon: 380

Ára 1 lej
IV. évfolyam 207 sz.
1935 JULIUS 28.
Vasárnap

Slavescu volt pénzügyminiszter lesz a jegybank kormányzója

Dumitrescu bankkormányzó mégis lemond állásáról, véglegesnek tekinthető Manolescu-Strunga lemondása is

Ujabb letartóztatás a 25 milliós devizacsalás ügyében

Bucuresti, julius 26.

A nemzeti bankban tegnap a vizsgálóbíró házkutatást tartott. A házkutatás eredményeképp őrizetbe vettek egy magas állású banktisztviselőt, akinek a nevet a nyomozás érdekében nem hozták nyilvánosságra. A házkutatásnak egyébként az a szenzációs eredménye volt, hogy megtalálták annak a tranzfer egyezménynek az eredetijét, amelynek alapján Vasilescuék a 90 millió lei értékű devizát ki akarták szelni az országból. Kiderült, hogy az ere-

deti tranzfer engedélyt is Vasilescu készítette, azt, Tony Iliescu vitte a nemzeti bankba aprobálás végett.

Bucuresti, julius 26.

A napok óta huzódó belpolitikai feszültség, mint a bucurestii lapok írják, vége felé járt és csak órák kérdése, hogy Tatarescu miniszterelnök átalakítsa kormányát. Bizonyosra csak Manolescu-Strunga és Dumitrescu bankkormányzó távozását veszik. Manolescu-Strunga helyét még nem tudják, kivel töltik be, azonban

szinte bizonyos, hogy Dumitrescu helyébe Slavescu volt pénzügyminiszter kerül. A kormány gyökeres átalakítására csak az ősszel kerül sor.

Mihalache váratlanul Bucurestibe érkezett. Bár hivatalos nemzeti parasztpárti jelentés szerint Mihalache azért érkezett Bucurestibe, mert az ilfovi tagozatban belső ellentétek vannak,

Julius 31-én dől el:

ÖSSZEOMLIK A NÉPSZÖVETSÉG?

Az olasz-abesszin feszültség némileg enyhült, de megegyezésre nincs kilátás

Páris, julius 26.

A francia külügyminisztérium hivatalosan közli, hogy a Népszövetség tanácsulását július 31-ére összehívták. Külpolitikai körökben az olasz kormánynak abessziniaihoz intézett táviratát, mint új fordulatot kezelik és népszövetségi körökben úgy vélekednek, hogy Abesszinia hozzá is járul az olasz előterjesztéshez, amely szerint ki kell zárni az incidens tárgyalására előterjesztett abesszin javaslatot. Amennyiben ez bekövetkezik, úgy a népszövetségi tanácsülés önmagától tárgyalanná válik. Alátalag az abesszin jegyzék is megérkezett Genfben és a sürgősség kimondását javasolja.

Olasz politikai körökben ismételtelen helytelenítik a népszövetségi tanács összehívását. Ugy vélik, hogy ez megnehezíti a párisi, londoni és római tárgyalások továbbvitelét. Párisban viszont az a vélemény alakult ki, hogy az ötödik döntőbíró jelölésével és a döntőbíró hatáskörének megszabásával még el lehet simítani a háborús konfliktust. Londonban, Rómában ezzel szemben az a vélemény, hogy

Olaszország és Abesszinia között a közvetlen megegyezés teljesen ki van zárva.

Londonból azt tartják, hogy az olasz kormány

málynak Avenol népszövetségi főtitkárhoz intézett jegyzéke, amelyben közli, hogy az addis abebai kormányhoz megkeresést intézett az ual-uali incidens ügyében

Fizetik a nyugdíjakat Oradeán

Oradea, julius 26.

A pénzügyigazgatósághoz megérkezett a júliusi nyugdíjakra vonatkozó kiutalás és szombaton megkezdik nyugdíjak folyósítását. A katonai és pénzügyi nyugdíjasok

szombaton kapják meg illetményeiket, míg a polgári nyugdíjasok hétfőn, kedden és szerdán jelentkezzenek a szokásos sorrendben nyugdíjuk felvétele végett.

Tiltakozik a görög munkásság a restauráció ellen

Athén, julius 26.

A patrisi dohánygyár munkásai és monarchista restauráció előkészületei ellen való tiltakozásul sztrájkba léptek. Az athéni, pireusi és szalonikii munkás szindikátusok is bejelentették, hogy általános sztrájkot kezdenek. A kormány egyelőre minden gyűlést betiltott.

Tegnap este az egyik kabaréban súlyos incidens játszódott le. A mulatóban gunyos kuplét énekeltek György görög erkirályról, mire a nézők közül katonák rohantak fel a színpadra és agyba-főbe verték az énekeseket, majd pedig a diszketeket összeomlalták. A nézők sorában óriási pánik keletkezett, mert sűrű revolverlövés is elhangzott.

A 333 nyereményes tombola 10. száma

II. Carol király:

Romániában soha nem lesz diktatura!

**»Hadseregünk erős és hatalmas,
de nem gondolunk arra, hogy má-
sokat meglámadjunk«**

Bucuresti, július 19.

A fővárosi lapok vezető helyen közlik az uralkodó nyilatkozatát, amelyet az „Associated Press” bucurestii munkatársa előtt tett. Az uralkodó kielentette az újság író előtt, hogy ha akarná, könnyen lehetne Románia diktátora, de

Romániában sohasem lesz diktatura és sohasem kerül sor arra, hogy az uralkodó a parlamentet feloszlassa.

Ezután öt évi uralkodásának fázisáról beszélt a király, majd kijelenti, hogy kormányzása öt éve után ma Románia a legnagyobb nemzete a Balkánnak nemcsak testileg, de az ország gazdasági ereje és természetes erőforrásainak szempontjából is.

— Büszke vagyok arra, — mondotta továbbá az uralkodó, — hogy hadseregünk és légi haderőnk erős és hatalmas, de soha sem fogunk arra gondolni, hogy ezek segítségével más országokat meglámadjunk.

— Ha azonban ellenünk fordulnának, úgy óva intek mindenkit, vigyázzon, mert

elég erősek vagyunk arra, hogy tiszteletet ébresszünk országunk iránt.

— Fárastó munkát végeztem eddig — mondotta a király, — de sohasem vesztettem el türelmemet, bátorságomat és reményességemet. Nehéz küzdelem volt, amíg feljutottam a hegyesuesra, de

azt hiszem, hogy most ott vagyok.

— Ki kell jelentenem, hogy más kevésbé energikus és optimista lélek az én helyemben elfáradt volna.

— Sok akadályt jelentett számomra az is, hogy a nép idősebb rétege olyan elveket követ, amelyeket nehéz megváltoztatni. A fiatal generációt azonban könnyebb meggyőzni gondolataink helyességéről és arról, hogy hatékony és hazafias módon kell szolgálni a hazát.

Az uralkodó nyilatkozata végeztével Mihai nagyvajdáról beszélt, akiről nagy szeretettel nyilatkozott, kijelentve, hogy minden reménysege benne van. De nemcsak az ő buszkesége a trónörökös, hanem a román népe is.

Az angol vadászok királyának diadalutja

Londonban minden évben megválasztják az angol mesterlövők „királyát”. Ebben az évben egy French nevű szakaszvezető nyerte el ezt a címet, akit diadalmenetben visznek végig London utcáin.

Átharapta útőerét a satu-marei fogházban egy vizsgálati fogoly

Satu Mare, jul. 26.

Tegnap este a törvényszék fogházában öngyilkosságot kísérelt meg Rednic Ioan vizsgálati fogoly, a cellában átharapta jobb kezén az útőeret s mire rátaláltak, eszméletlen állapotban hevert a padlón.

Rednic Ioan, ismert többszörösen büntetett tolvaj legutóbb a bányavárosban Dragos Augustin volt polgármester lakásából 80 ezer lejű lopott s a zsákmánnyal Sighetre menekült, ahol hamis tanukat fogadott, hogy azok alibijét igazolják a nyomozó hatóságok előtt.

Rednic azonban, amikor a barátainak fizetni kellett volna a hamis tanulásért, egyszerűen becsapta cimboráit, akik mérgekben feljelentették a rendőrségen.

Rednic most már hurokra került és a sighthi rendőrség előbb Baia Mare-ra küldte, majd onnan áthelyezték a helybeli ügyészség fogházába.

Rednic szeretett volna munkára kijárni, de mint vizsgálati foglyot nem engedték, különösen akkor, amikor kijelentette, hogy az első kínákozó alkalommal megszökik. Miután látta, hogy nem sikerül „szabad levegőre jutni”, tegnap este átharapta útőerét. A mentők beszállították a közpórházba, ahol felügyelet mellett ápolják.

2 „ERDELYI MAGYARSÁG”
1935 JULIUS 28.

Kivágandó és összegyűjtendő

10

Igazoló szelvény.

Aki 30 szelvényt összegyűjt, az
részt vehet a 333 nyere-
ményes tombolán

1935 július 19. - aug. 20.

Ottó főherceg tárgyalásai Elzász-Lotharingiában

Páris, július 26.

Strassburgból jelentik, hogy kedden este Svájból jövet Habsburg Ottó királyfi és kísérete két autón Colmarba érkezett. — Ottó királyfi, valamint titkára, Degenfeld gróf a Terminus szállóban szálltak meg, míg kíséretük tagjai a Hotel Nationalban vettek ki szobákat.

Ottó királyfi a tegnapi nap folyamán több személlyel tárgyalt, kiknek kiléte felől nem adtak semmiféle felvilágosítást.

Tegnap reggel Colmarba érkezett Izabella hercegnő, Zita exkirályné nővére, ki unokaöccsével és annak kíséretével együtt autón ma reggel folytatta útját Belgium felé.

— Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélizgalmat gyomorégést, véródlást, szorongatást vagy szívdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferenc József” keserűvizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epe kiválasztást fokozza, az anyagcserét megélekeníti és a vérkeringést felrövidíti. Gyomor- és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a „Ferenc József” víz remek természetalkotta hashajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást.

Tiltakozó gyűlés a francia nemzeti ünnepen történt leartóztatások miatt

Páris, július 26.

Mint ismeretes, július 14-én Párisban nagy tüntetés volt, amelynek alkalmából igen sokat letartóztattak. Különös büntetésben részesültek azok a köztisztviselők, akiket a tüntetők között találtak. — Ezek még mindig a börtönökben vannak. Most az összes baloldali pártok gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy követelni fogják a kormánytól, hogy a letartóztatott tisztviselőket azonnal bocsássák szabadon és szüntessék meg ellenük az eljárást.

Modern konfortos magánház, csaknem ingyen
eladó
Strada Tudor Speranța 15. — Ertekezni Piața
Unirii 10., cipészüzlet.

Páris—Róma: 24 óra

Páris, július 26.

Tegnap megnyílt a közvetlen Páris-Róma légivonal, amely egy napalatt teszi meg oda vissza az óriási távolságot.

Turisztika. A „Sasok” Egyetértés Turista Szakosztálya július 28-án reggel 4 órai indulással turát rendez a festői szépségű Valea Jadului, Remeten keresztül Stana de Valeara, amely utat kényelmes párnázott ülésű autókamionnal teszi meg Valea Jadului állomásig, onnan pedig iparvasúton, esetleg sinautón Stana de Valeig. Visszatérés ugyanígy. Oradeára érkezés este 11 óra körül, gyaloglás nincs. Részvételi díj 120 lej, tagoknak 100 lej. Jelentkezni Gyenge órák üzletében, Str. Alexandri 12.

KALANDOS SZERELEM

88

Lady Scroope néhány pillanat múlva visszatért a férjéhez.

— Ez a legszomorubb az egész dologban — mondta kétségbeesve a férjének. — Ma reggel hosszasan beszélgettem Aimée-vel és nem lesz könnyű dolgunk. Jobban ismerem a kisleányt, mint te, Tony. Ez a Billy, izé... Mr. Spencer semmi esetre sem mindennapos jelenség.

— Ha ugyan bizni lehet az ilyen raten Lord Scroope. — De gondold csak el, ez a fiatalember, akit az országuton szedtet fel... rettenetes.

Lady Scroope rátette kis kezét férje karjára.

— Tony, neked jó az emberismereted, és láttad azt a fiut. Mondd meg legalább: gentlemannek látszik?

Lord Scroope tétovázott kissé, de aztán nyíltan felelt:

— Nem tudom, milyen egyébként, de annak látszik.

— Nekem is az a benyomásom. És így...

— De Delicia!...

Ebben a pillanatban bejött az inas, névjeggyel, Lord Scroope vette át. Ez a név volt rajta:

Hiram B. Rivington.
Alatta ceruzával odavetett néhány szó volt:

"Mr. William Spencer ügyében".
— Odalenn van ez az ur? — kérdezte Lord Scroope.

— Igenis, méltóságos uram — felelte az inas.

— Hozza föl.

Lady Scroope is odapillantott a névjegyre, aztán lenyelte a kíváncsiságát és felállt.

— Nem akarlak zavarni a beszélgetésben Tony. Ugy gondolom, jobb, ha most felmegyek Aiméehez és nem hagyom egyedül.

Kiment.

Az ajtón nagyon magas, borotvált arcú férfi lépett be, akinek négyzetes álla és apró vidám szeme volt.

— Lord Scroope? — kérdezte udvarias meghajlással. — Nagyon lekötelez, ha idegen létemre is fogad. Ugy gondoltam, hogy unokaöcsémet, William Spencert, már itt találom. Megbeszéltük a találkozót.

— Mr. William Spencer az ön anokaöccse? — kérdezte Lord Scroope óvatosan.

— Ugy van. És éppen ezért jöttem el, mert teljes felvilágosítással tartoznak önnek. Unokaöcsém meglehetősen szokatlan módon került önökkel érintkezésbe. Feljött hozzám Londonba és tegnap este a tanácsomat kérte. Láttam, hogy a fiu nagyon elkéseredett, ami pedig szokatlan jelenség nála. És most, azért vagyok itt, Lord Scroope, hogy elmondjam, kicsoda Billy tulajdonképpen.

Lord Scroope kissé mereven ült helyén. De Rivington bácsiban annyi méltóság és mégis kedélyesség volt, hogy minde esetre rokonszenvesnek találta.

— Kérem, parancsoljon leülni. Mr. Rivington. Végig fogom hallgatni.

Mr. Rivington mosolyogva leült, aztán elkomolyodott.

Tulajdonképpen mindig az volt az érzésem, hogy Billyre csak rá kell nézni és már ismeri az ember. Egyébként egyetlen fia testvérhugomnak, aki Lindon Spencer of Calgarynak az özvegye. Lindon Spencer a legkitünőbb ember volt, aki valaha élt. Sajnálom, hogy nem ismerte.

(Folyt. köv.)

SPORT

Timisoara szerepelt legjobban a Nemzeti Bajnokságban

Oradea a második helyen áll

A bajnokság befejezése után nem érdektelen utána nézni, hogy melyik város szerepelt a legjobban. Nem kell tulságos sok vizsgálódás hozzá, hogy megállapítsuk: Timisoara viszi a pálmát. A Bánság fővárosa futballsportjának elsőse és felsőbb ége az országban nem meglepetés, mégóta ez már a helyzet, hiszen a város amellett, hogy a román bajnokcsapat innen került ki valóságos játékos szállítója az összes többi futballcentrumoknak. Nincs olyan együttes a Nemzeti Bajnokságnak, amelyben ne lenne timisoarai eredetű játékos. Ha egy van, az már különleges esett Általában két tőt hármát is lehet találni.

A csapatok végső helyezése, mint ismeretes a következő Ripensia, CAO Venus, Univesitatea, Chinezul, Romania, Crisana, Gloria, Unirea Tricolor CFR, Juventus, AMEFA.

Timisoara, Oradea, Cluj és Arad két-két csapata mellett a főváros négy egyesületel vonult fel. A helyezési számokat osszesitse — a bucurestii csapatok közül a két legjobbat véve tekintetbe — a következőképpen alakul a városok sorrendje:

1. Timisoara 6 pont. (Első és ötödik hely.)
2. Oradea 9 pont. (Második és hetedik hely.)
3. Cluj 10 pont. (Negyedik és hatodik hely.)
4. Bucuresti 12 pont. (Harmadik és kilencedik hely.)
5. Aad 20 pont. (Nyolcadik és tizenkettedik hely.)

Timisoara első helye vitán felül áll, — Oradea és Cluj fej-fej mellett állanak, ha pedig Bucurestinél a négy csapat középarányosát vesszük Arad közelébe kerül.

APRO SPORTHIREK

Macabi hírei. A Macabi futball csapata vasárnap Salontára rándul át egy barátságos mérkőzésre a Salontai NSC-hez. Kisérőket is visz magával, kísérodij 40 lej. Jelenkezni lehet Lóby Jenőnél a Szabadság kiadóhivatalában, indulás délután fél kettőkor a Rhédey kerti futball pálya elől. Felkérhetnek ugy a játékosok, mint a kísérok, hogy pontosan jelenjenek meg a kiindulás helyen. Intézőség.

Augusztus 4-én és 11-én játsszák le a AMTE és Jiul osztályozó mérkőzéseiket. Az AMTE mindkét meccsét a fővárosban akarta lejátszani, de a szabályok nem engedik ezt.

A Futballsövetség az idén négyszáz-ezer lej segélyt oszt ki a Nemzeti Bajnokság csapatai között.

A diciosanmartini „derbin“ a Sticla — Dacia mérkőzésen, a Sticla 7:2 (2:0) arányban, fölényes játékkal győzött.

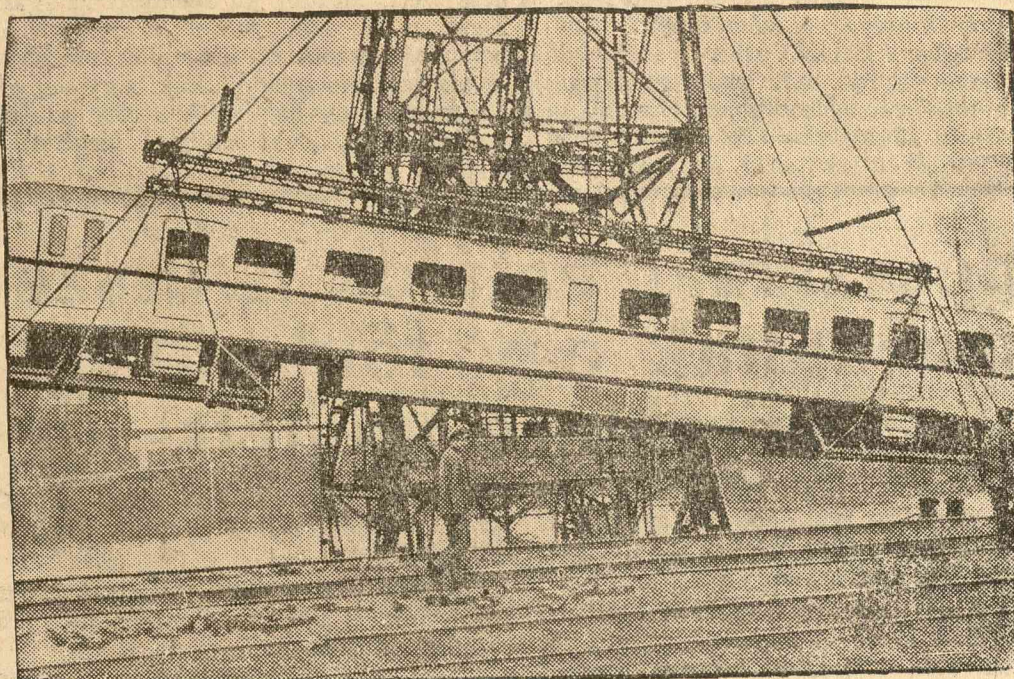
Több városban is mozgalom indult abban az irányban, hogy bővítsék ki a B. liga egyes csoportjait. Aradról az AAC, Bistritáról a Kerámia szeretne visszakérülni. — Oradeán a Makkabea, Timisoarán pedig a Banatul ambicionálja a B. ligába való be-

jutást. Az egyesületek kérvényt intéznek a futballsövetséghez a kibővítésre vonatkozólag.

Szenzációs román uszórekord. A timisoarai lapokban olvassuk, hogy Bohunitszky, az Ilsa uszóversenyén 2 p. 33.4 mpre javította a 200 méteres mellúszás — man rekordját. Ilyen jó időt a világon még sohasem usztak 200 m. mellen, tehát valami baj kell legyen. Bohunitszky eredményét nem mell, hanem gyors uszásban érhetette el. A feltűnő az, hogy a lapok a fantasztikus eredményt nyugodtan leközlik.

A budapesti főiskolai világbajnokságokra tartó japán atléták megérkeztek Európába s Helsinkiben versenyeztek először. Eredményeik gyengék, de a hosszú utazás megindokolja közepességüket. Eredmények: 100 m.: Sisova 11.4 mp. 200 m. Yosioka 23.1 mp. 110 m. gát: Sumaraton 16 mp. — Hármassugrás: Osima 14.41 m. Rud: Nisida 410 cm.

Hatalmas küzdelem után nyerte meg Amerika a párost a Németország elleni DC döntőn. Allison — Van Ryn 3:6, 6:3, 5:7, 9:7, 8:6 arányban győztek a Cramm — Lund kettős ellen. Az USA 2:1-re vezet.

Egyiptom vasutját modernizálják

A brémai kikötőben most hajózzák be az egyiptomi vasut számára szállítandó modern áramvonalas vasúti kocsikat.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1935 JULIUS 28.

Ujabb szenzációs leleplezés az angol alsóházban

Katonai egyezmény Anglia és Németország között?

Husz vagon repülőgépkatrészt kapott Németország Angliából

London, július 26.

Ugy látszik, az angol alsóházban minden napra jut egy szenzáció, az angol-német tengerészeti egyezményrel kapcsolatban. — Csak tegnap számoltunk be arról, hogy az angol alsóházban Cocks munkáspárti képviselő interpellációt intézett a tengerészeti miniszterhez az angol-német tengerészeti egyezményrel kapcsolatban. Most azt az interpellációt intézte Runciman kereskedelmi miniszterhez, hogy Németországnak milyen mennyiségű hadirepülőgépkatrészt szállított Anglia. Amikor a kereskedelmi miniszter tagadta, hogy Angliából repülőgépkatrészeket szállítottak volna, Cocks képviselő hivatalos iratokkal bizonyította, hogy a német kormány megrendelésére az utóbbi két hónapban nem kevesebb, mint husz vagon repülőgépkatrészt és speciális izoláló

készüléket szállítottak le. A képviselő ugyanakkor megállapította, hogy

Németországot tulajdonképpen maga az angol kormány fegyverezte fel, ami után nem lehet mást feltételezni, hogy Németország és Anglia között katonai egyezmény van.

Cocks nyilatkozata nagy vihart vert fel az angol képviselőházban. A vihar még nagyobb lesz, amikor egy másik munkáspárti képviselő Chamberlin pénzügyminisztert interpellálta-e, hogy megfelelnek-e a valóságnak, hogy az angol nemzeti bank hitelt nyújtott a német kormánynak, hogy az Angliában hadianyagot vásárolhasson. Chamberlin tagadta, hogy az angol nemzeti bank hitelt nyújtott volna, azonban kijelentette, hogyha ezt Németország megfelelő garancia mellett kérné, nem látja be, miért nem lehetne megadni.

Hivatalos becslés az idei termésről

Bucuresti, jul. 26.

A földmívelésügyi minisztérium most kiadott tájékoztatója szerint a buza aratását a Duna völgyében teljesen befejezték, másutt az aratás befejezés felé közeledik. Az árpa aratása is folyamatban van, sőt egyes helyeken a cséplés is megkezdődött. A búzatermés körülbelül 280 ezer tiztonnás vagon lesz. Az árpatermést 110 ezer vagonra becsülik, jóval több a tavalyinál, — míg a búzatermés nem közelíti meg az utóbbi évek átlagos eredményét. A zab közepes termést ígér, körülbelül 675 ezer vaggont,

zabtermés nagyobb lesz a tavalyinál. A rozstermést 395 ezer vagonra becsülik. A jelentés közli, hogy Moldovában, Dobrudzsában és Besszarábiában, valamint Sztarmegyében a tengeri a szárazság miatt gyenge. Cukorrépában jó termés ígérkezik, de Arad, Bihar és Timis-Torontal megyékben gyöngébb eredmények várhatók. A szőlő várható termése kielégítőnek mutatkozik. Kedvezőtlen a jelentések a gyümölcs-termést illetően. Kevés szilva, alma, és körte lesz az idén.

15 mázsás hordó zuhant egy kocsisra

Targoviste, július 26.

Halálos szerencsétlenség történt Amiñoasa községben. Baica Vasile gazdálkodó két hatalmas hordó bort szállított egyik helyről a másikra. A két hordó bor súlya meghaladta a 15 mázsát. Baica utközben az egyik hordót csapraverte és alaposan

beszeszelt. Miután jól felöntött a garatra, részegen fel akart szállni a szekérre, azonban megcsuszott és a kerekek alá esett. A lovak azonban megindultak, úgy, hogy a 15 mázsás súly halálra lapította a szerencsétlen embert, aki azonnal meghalt.

Cípészárral halálosan összeszurkáltak egy földművest Baia-Mare mellett

Baia Mare, július 26.

Véres esemény játszódott le tegnap délután 6 órakor a bányavárostól 12 kilométerre fekvő Rus községben.

Belle Aurel magurasi 35 éves földműves Rus falun keresztül haladva betért a korcsmába, ahol csendesen borozgatott. — Estére aztán haza indult, de a korcsma kapujánál megszólította őt Pop Tanasie, hogy térjen vissza és igyék vele is egy pohár bort.

Belle rosszat sejtve visszautasította a meghívást, amikor Pop hirtelen lendülettel

egy hosszú szuszterárt irányított a gazda szíve irányába. A szurás után Belle véresen esett össze.

Ekkor előkerült még Pascau Gábor sógor is, akivel közösen kezdték ütlegelni az eszméletlen embert.

Később dr. Herskovits Farkas orvos részesítette első segélyben a súlyos sebet szenvedett gazdálkodót. Utána pedig beszállították a Baia Mare-i állami kórházba.

Orvosi vélemény szerint a szurás életveszélyes.

Létrejött a konkordátum Jugoszlávia és a Vatikán között

Róma, július 26.

A Vatikánvárosban tegnap kötötték meg a konkordátumot a katolikus egyház és Jugoszlávia között. A Vatikánt Pacelli bíboros államtitkár képviselte, míg Jugoszláviát Auer jugoszláv igazságügyminiszter. Az igazságügyminisztert ezután a pápa megáldotta a konkordátum fogadtatásán.

Veszedelemes templomrablók fogott el a csendőrség

Balti, július 26.

Vakmerő templomrablás történt az elmúlt éjjel Horodistea községben. Tolvajok éjnek idején behatoltak a község templomába és miután felfeszítették a perselyeket, elvitték a készpénzt és az aranyedényeket. Másnap reggel a lelkes vettek észre a betörést és azonnal a csendőrségre tett feljelentést. A csendőrök fél napi érélyes nyomozás után elfogták a templomrablókat Luca Ciabanu és Codrea Petru többszörösen büntetett tolvajok személyében, akiknél az értéktárgyakat meg is találták, csupán a pénz tüntették el olyan helyre, hogy nem találták meg a csendőrök.

Colijn

holland miniszterelnök, aki különböző pénzügyi nehézségek miatt benyújtotta lemondását.

RÁDIÓMŰSOR

SZOMBAT

Bucuresti: 13.05 Gramofon. 13.55 Gramofon. 14.35 Könnyű zene. 18 Katonazene. 19.15 Katonazene. 20.20 Új lemezek. 21.00 Jazz, 22.50 Éttermi zene. 23.35 Éttermi zene.

Budapest: 7.45 Torna, utána hanglemmek. 11. Hírek. 11.20 Felolvasás. 12.10 Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13 Déli hangverseny az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05 Losonc. Schfeitzer Oszkár szalonzenekara. 13.50 Hírek. 14.20 Időjárásjelentés és vízjárás jelentés. — 15.40 Hírek élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 17.10 Somfay Margit meséi. 17.40 Időjárásjelentés, hírek. 18. Rádió a rádióról. 18.20 Czicza József és zenekara. 19.25 Más otthon és más idehaza. 19.40 Hanglemmek. 19.55 Zakariás János postamérnök előadása. 20.40 Radó Antal előadása. 21.15 A Budapesti Szimfonikus Zenekar. 22.30 Hírek, ügétőverseny eredmények, időjárásjelentés. 23.55 Külügy: hírek. 24.15 Pataky Vilmos jazz zenekara. 1.05 Hírek.

3 oldal

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1935 JULIUS 28.

Amerika megszakítja a diplomáciai viszonyt Németországgal

Az angol sajtó a Hitler-uralom közeli bukását jósolja

Bazel, július 26.

A „Bazeler Nachrichten” értesülése szerint Hitler a nemzeti szocialista párt valamennyi kerületi vezetőjét Obersalzbergbe tanácskozásra hívta össze. A megbeszélések szerda este már megkezdődtek. A lap beavatott katolikus körökből úgy értesül, hogy a Vatikán a napokban újabb jegyzéket ad át a német kormánynak, mely szerint hajlandó újabb tárgyalásokat kezdeni, de semmi olyasmibe nem egyezik bele, ami a katolikus vallás tételeivel ellentétben áll.

A mannheimi törvényszék öthavi fegyházra ítélte Von Mossner tartalékos őrnagyot, mert Hitlerre sértő kielentéseket tett Von Mossner nemzetközi körökben is jól ismert urlóvas.

Arendörtség letartóztatta a müncheni törvényszék elnökét, dr. Bogelst és a törvényszék egyik hivatalnokát, mert nem

akartak a nemzeti szocialista jóléti alapra adakozni. A rendőrség a letartóztatást azal indokolta, hogy meg akarta védeni a törvényszéki elnököt és a törvényszéki hivatalnokot a lakosság felháborodásától.

London, július 26.

Az angol sajtó nagy érdeklődéssel kíséri a németországi eseményeket és igen súlyosnak ítéli a helyzetet. A „Daily Express” az újabb zavarokban

a nemzeti szocialista rendszer bomlását látja.

Az alsóházban megkérdőzték a kormányt, hogy ad-e hitelt Németországnak hadianyagok vásárlására. Chamberlain pénzügyminiszter határozottan kijelentette, hogy nem.

Washington, júl. 26.

Az amerikai közvéleményt is foglalkoztatják a németországi események. Készen

mokrata szenátor interpellációt jelentett be. Kérni fogja a vizsgálat bevezetését annak megállapítására, hogy a németországi zsidók és katolikusok üldözése nem igazolná-e az Egyesült Államok és Németország közti diplomáciai kapcsolatok megszakítását?

Laguadia, newyorki polgármester elutasította egy német állampolgárnak maszári iparigazolvány kiállítására vonatkozó kérését. Az indokolásban a polgármester kifejti, hogy Németországban sem adnak iparigazolványt az amerikaiaknak, főként az amerikai zsidóknak. Németország már évek óta nem tartja tiszteletben a két ország között kötött szerződést, amely szerint kölcsönösen biztosítják egymás területein az ipargyakorlás jogát.

A newyorki nemzeti szocialisták a polgármester határozata miatt tiltakozó gyűlést tartottak Brooklynban.

Súlyos baleset érte a letartóztatott aradi vágóhídi igazgató anyósát

Az oradeai uriaszonyt megsebezte veje véletlenül elsült revolvere

Arad, július 26.

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy az aradi ügyészség letartóztatta Kis Jándor aradi vágóhídi igazgatót, aki Budureasa bihormegyei községbeli hamis illetőségi bizonyítvánnyal akarta megszerezni magának az állampolgárságot. Tegnap délelőtt a letartóztatott igazgató lakásán szennyezettség történt. Néhány héttel ezelőtt érkezett Oradeáról Aradra rokoni látogatásra Kis Jándor igazgató anyósa, Schwartz Ábrámié.

Takarítás közben a szobaleány megkérte a háziasszonyi teendőket végző Schwartzné, hogy adjon ki a szekrényből ruhaneműt. A mikor kihúzta a ruhaneműt, véletlenségből kihúzta vele együtt veje revolverét is, amely elsült és az idős uriaszony fájdalmos kiáltással a földre rogyott. Megállapították, hogy a revolver golyója Schwartzné lábát furódott. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Az idős uriaszonyt az aradi kórházban vették ápolás alá.

Szerelmi tragédia a szállodában

Késsel vágta el szerelmese torkát egy fiatal leány

Constanta, július 26.

Megrendítő szerelmi dráma történt Constantán. Zamfirescu Petru giurgiui magántisztviselő Constantára jött nyaralni barátjának, egy Jorgulescu Agneta nevű fiatal leánnyal. A két szerelmes között, miután a leány féltékeny volt, napirenden volt a veszekedés. Tegnap délután a férfi és barátnője szállodal szobájukban tartózkodtak és szokás szerint ismét veszekedtek. A leány szemrehányásokat tett a férfinak, hogy megcsalja. A férfi megúvva a folyto-

nos veszekedést, kijelentette, hogy azt tesz, ami neki jól esik. A megsértett szerető erre felugrott, letépte a meglepetéstől védekezni sem tudó férfit és egy késsel elvágta annak torkát. Miután tettét elkövette, azonnal értesítette a mentőket, akik beszállították a fiatallembert a kórházba. — A leányt a rendőrség vette őrizetbe. A férfi állapota válságos. Hogyha nem sikerül megmenteni az életnek, akkor a fiatal leány ellen gyilkosság miatt indult meg az eljárás.

Mi ujság Marghitán?

Szervezetbe tömörülnek a Marghitai pécék. A napokban a helyi pékmesterek érdekes összejövetelt tartottak, melyen arról tárgyaltak, hogy miképpen lehetne a pékeket egy szervezetben tömöríteni olyképpen, hogy a jelenlegi pékmesterek egy részvénytársaságot alakítsanak és természetesen hogy a részvények arányában részvevők a pécek a haszonból, ugyanis a terv szerint abban az esetben, ha megegyezés fog létrejönni, egy péküzem lesz Marghitán, ahol

a kenyeret sütik, míg egy másikban pedig a süteményeket, úgy hogy csak kettő esetleg három iparon dolgozna a szervezet. A gyűlésen többen hozzászóltak a tárgyhöz és értesülésünk szerint egyetlen pékmester volt csak, aki még nem egyezett bele a szervezkedésbe.

Vészkiáltás Chegea községből. Ismeretes, hogy a Marghitához nem messze fekvő Chegea alajmegyei kis községben pénteken tűz tört ki, mint később kiderült

megállapítani, Gróza János ottani gazdálkodó házából indult ki a veszedelmes tűz, amely rövid 24 óra leforgása alatt csaknem az egész községet földönfutóvá tette. Értesülésünk szerint az egész megyében akció indul a szerencsétlen nincstelen tűzkárosultak felsegélyezésére, de hinni mernék, hogy a kormány is gyors segílyt fog kiutalni, nehogy éhen pusztuljon el a sok ember, akinek háza az egész életén át ösz szekuporgatott valamiye teljesen elégett.

Dollfuss gyászünnepély Ausztriában

Bécs, július 26.

Július 25-én, Dollfuss meggyilkolásának évfordulóján egész Ausztriában emlékünnepek voltak. Délelőtt 11 órakor Miklas szövetségi elnök, Schuschnigg kancellár és a kormány tagjai, valamint az osztrák előkelőségek megjelentek a Dollfuss emléktemplomban és megkoszorúzták Dollfuss sirját. 12 órakor katonai ünnepély volt, amelyen Schuschnigg kancellár és Tzeuer gyalogsági tábornok helyezték koszorút a Dollfuss emlékműre. Hasonlóképpen egész Ausztria területén kegyeletos emlékünnepet tartottak.

— Házasság. Zágoni Dezső szerkesztő és Pajor Anna Mária, a „Szabadság” első munkatársa tegnap délelőtt házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett).

Menetközben kigyulladt egy oradeai villamos

Oradea, július 26.

Pénteken délelőtt 1 órakor a Piata Mihai Viteazulon levő C vonalon a 9-es számú villamos aljából hirtelen sűrű füst tört elő. Azonnal megállították a kocsit az utasok ijedten szállottak le és látták, hogy a két első kerék között lángnyelvek csapnak fel. A villamos áramot azonnal ki kapcsolták, mert nyilvánvaló volt, hogy rövidzárlat történt. Nehezen sikerült a tüzet eloltani, azonban a kocsi nem folytathatta útját és így kivonták a forgalomból.

Időjárás

Kevés felhő, hőemelkedés, keleten esetleg még északnyugati légáramlás.

5. oldal.

„ERDELYI MAGYARSÁG”

1935 JULIUS 26.

Tizenegy malmot minősítettek vissza parasztmalommá Bihor-megyéqen

Nagyszabásu értekezlet a prefekturán a gabonaértékesítés problémáiról

Az országos gabonaértékesítő bizottságnak egyetlen erdélyi tagja Cosma Nerva Traian képviselő, beiusi polgármester. Cosma Nerva Traian péntek délelőtti nagyszabásu értekezletet hívott egybe a prefekturára, a Mezőgazdasági Kamara, Mezőgazdasági szindikátus, a malomtulajdonosok, gabonakereskedők képviselőiből, hogy együttesen megvitassák a gabonaértékesítés problémáját s azokat a módozatokat, amellyel hathatósabbá lehetne tenni a buzaexportot, a gabonakereskedelmet és általában a mezőgazdák helyzetén segíteni lehetne.

Az ankéton Niste Jakab, az Árutözsde elnöke elnökölt. Cosma Nerva Traian kijelentette a megjelentek előtt, hogy az értekezletet azért hívta egybe, hogy a megvitatasra kerülő indítványokat a gyakorlati javaslatokat előterjeszthesse az országos gabonaértékesítő bizottság ülésén. Ezt követőleg igen sok felszólalás hangzott el és különösen a malmok osztályozását illetőleg hangzott el több kritika. Felszólaltak többek között Pop József saniobi apát, Vidican Traian megyei inspektor, dr. Roxin György, Hillinger és Klein Mihály terménykereskedők, Bica Lajos szenátor és mások.

Roxin György dr azt kérte, hogy a malmok osztályozását szüntessék meg. — Minden malom — még a parasztmalmok is — egyforma taxát fizessenek, amit abból fedeznének, hogy az őrlési vámot két százalékkal felemelnék. Pop József saniobi apát ezzel szemben azt kifogásolta, hogy a malmok osztályozása folytán, amely a hivatalos lap tegnapielőtti számában jelent meg, éppen azokat a malmokat minősítette parasztmalmokká, melyek kereskedelmi őrléssel foglalkoznak. Az igazi vámmalmokat pedig továbbra is sujtják a 90 banis taxákkal. Hasonló értelemben szólalt fel Bica Lajos szenátor is, aki elsősorban kijelentette hogy a malmok felügyeletét ki kell vonni a pénzügyigazgatósági közegek ellenőrzése alól és a mezőgazdasági kamara, valamint a malomtulajdonosok delegátusaiból álló bizottságra kell bízni. Ennek a bizottságnak kötelessége lenne, hogy megállapítsa a buza piaci felhozatalának költségeit is, mert a kormány 340 leiben maximálta ugyan a buza árát, de ez az ár ab vagon értendő és a jegyzőknek kötelessége lenne megértetni a földművesekkel, hogy ebből az árból a szállítási költséget levonásba lehet hozni.

— Ne ringassuk magunkat illúziókba, — mondotta Bica szenátor — mert nem igaz az, hogy jó termés van. Az idei hozam meg sem közelíti a tavalyit. A buza minősége pedig a lehető legrosszabb. Exportról beszélni tehát fölösleges. Az erdélyi megyék közül talán ugyan még Bihormegye áll a legjobban, hiszen még a legjobb buzatermő vidékről, a Bánságból is innen fognak szállítani búzát, de az idén aligha lesz szükség intervenciós buzavásárlásokra. Ha pedig szükség mutatkozna, akkor a kormánynak kötelessége, hogy a szövetkezetek útján azonnal kezdje meg a vásárlásokat.

Bica szenátor ezután kijelenti, hogy minden járási székhelyen legalább egy vagyis malmot kell engedélyezni. Mert ma az a helyzet, hogy például Tincán a legújabb rendelettel mindhárom malmot parasztmalommá minősítették és a pékeknek nincs honnan beszerezni lisztszükségletüket. Ez természetesen a "fekete liszt" rendszérére vezet.

Bica szenátor szavait a jelenlevők tetőszéssel fogadták.

— Már van is "fekete liszt" — mondják többen.

Vidican inspektor azon a véleményen van, hogy a malmok kategorizálását meg kell hagyni. Legfeljebb egyes malmokat kell átminősíteni.

A gabonakereskedők képviselői arra kérték Cosma képviselőt, hogy a gabonaértékesítő bizottságban hasson oda, hogy a buza belföldi szállítási tarifáját szállítsák le, hogy a bihormegyei buza versenyképessé legyen az országban.

Az elhangzott felszólalások alapján Cosma Nerva Traian képviselő összegezve az indítványokat, kijelentette, hogy az export lehetősége foglalkoztatja leginkább a kormányt és erről esett a legkevesebb szó. A malmok új kategorizálását véleménye szerint revízió alá kell venni, mert nem lehet parasztmalom az, amelynek termelő-képessége felül van a napi egy vagonon. A gabonáraak fenntartásának kérdésében tudni szeretné, mennyi feleslegre lehet számítani Bihormegyében, mert ehhez mérten kezdené meg a kormány szövetkezetek útján az intervenciós buzavásárlásokat. Ennek kapcsán Cosma képviselő azt az érdekes kijelentést tette, hogy az országos gabonaértékesítő bizottságban az a megoldási lehetőség merült fel, hogy a szövetkezetek adóbonért vásárolnák a búzát. A szövetkezetek által kibocsátott nyugtákat ugyanis az adóhivatalok teljes egészében elfogadnák adóban, viszont a szövetkezetek által felvásárolt gabonamennyiséget a hadsereg lisztszükségletének ellátására fordítaná az állam.

Másszóval tehát gabonával lehetne fizetni az adót, mert úgy látszik, pénzalappal a szövetkezetek sem rendelkeznek.

A jelenlevő gabonakereskedők erre megjegyezték, hogy intervenciós buzavásárlásokra nem is lesz szükség, mert a felesleg amugy is elhelyeztet nyer.

Markovits Kálmán szerint ha a szövetkezetek megkezdik a vásárlásokat, a buza ára azonnal emelkedni fog.

Végül Cosma képviselő köszönetet mondott a megjelenteknek, az elnöklő Niste Jakab pedig berekesztette az értekezletet.

A hivatalos lap legújabb száma közli azon malmok névsorát, amelyeket a kereskedelmi malom kategóriából kivontak és parasztmalmokká minősítettek. Bihormegyében a következő malmok kapták meg ezt a jogot:

"Agraria" részvénytársaság
Biharia
Stern József Episcopia
Medrea Carol, Tincá
Weisz Jacob és fia Diosig
"Árpád" Goldstein Déla Marghita
Glück Mór és Fia Uilacu-de Cris
Szentiványi és Deac Tincá
Lakatos Lajos és fiai Sacueni
Teleagy József Tileagd
Neumann Zsigmond, Sannicolau Roman

Boros Ferenc Tincá
Ezek a malmok, — amelyek eddig szüneteltették üzemüket, most újból megindultak.

Itt irjuk meg, hogy dr. Bancila P., János prefektus hazaérkezett Bucurestiből és szintén megerősítette a Monitorul Oficialban megjelent hirt, amely szerint a fenti 11 bihormegyei malmot visszaminősítik. Egyben közölte a prefektus, hogy megjelent a buza értékesítéséről szóló rendelet

is, amely a buza árát 340 leiben állapítja meg és szigoruan előírja, hogy csak a piacokon lehet áruba bocsátani. Az ez ellen a rendelet ellen vétőket a törvény 15 napig és 50 ezer lejig terjedhető pénzbírsággal sújtja.

Bancila prefektus egyébként tegnap 8715—1935. szám alatt rendeletet bocsátott ki a gabonaértékesítési dekrétum végrehajtásáról, amellyel a megyei közigazgatási és rendőri hatóságokat bízták meg.

Az anyakönyvi hivatalból

Házasságok: Fehér József—Simon Erzsébet, Ujfalussy Zoltán—Tatai Anna, Józsa János—Héder Mária. Indik Mihály—Klein Szeréna, Földesi Pál—Buidosó Rozália, Koschitzki Salamon—Blum Anna, Fried Ferenc—Frenkel Regina, Árvai Lajos—Horváth Magda, Österreicher Ferenc—Stern Katalin, Dut József—Jilau Erzsébet. Sipos István—Jenei Erzsébet, Neumann Andor—Glück Erzsébet, Geiger Jenő—Csillag Rozália, Takács Lajos—Denderle Anna. Bondor József—Forró Erzsébet.

Születések: Flonta György, Zahari Stela, Lukács Mária, Balog Ibolyka, Czeck Viktoria, Cavaşdan Cornelia, Varsoczky Mihály, Györfi Ferencz, Kovács Ilona, Kulcsar Erzsébet, Oprea János, Nagy Irimias, Tóth Sándor, Csiki Sándor, Orosz Mária, Grama Valéria, Garai Ilona, Clonda Pompiliu, Ladány Károly, Puria Jenő, Illés Erzsébet, Lestyák Zita, Duló Baltazán, Brata István, Dombi Sándor.

Halálozások: Özv. Láng Henrikné 72 éves, Mágori Aurélia 2 hónapos, Pop Gligor 66 éves, dr. Klein Mórné. 68 éves. Bajusz Imréné 24 éves, Lábosi József 78 éves, Romitan József 8 hónapos, Tessler Sámuel 13 éves, Balla Edit 11 éves, Lunkui Terézia 35 éves, Chivari Mihály 47 éves, özv. Salca Péterné 68 éves, Zétényi Lászlóné 23 éves, Zétényi László 1 napos, özv. Jude Iszpázné 50 éves, Moskovits Andor 23 éves Gál Erzsébet 3 hónapos.

APROHIRDETESK

RÓNA fényképésznél

még július hónapban nagy árkedvezmény!
6 drb művészi lev. lap és 120 lei
1 drb nagyítás összesen
Str. Alexandri 4.

Megbízható lapkihordók bevezetett helyekre felvételnek fix fizetéssel. Gyakorlottak előnyben. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Fehérnemű és más varrást önállóan tudó ajánlkozik varrodába vagy olcsón házhoz. Str. Negruzzi, Szatmári Bözsi. 3220
Fiatal molnár segéd felvétetik. Házfi malom. 3219

Magánház Össi telepen vasut mellett, eladó. 54-es uccsa 2 szám, 3231
Nyomdai gépmester tanulófiu felvétetik. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Ujsagarusitasra fiukat és munkanélkülieket felvesszünk. Jelentkezni a kiadóhivatalban. Piata Viteazul Mihai 4. szám.

Utcai 1 szobás konyhas lakás augusztus 1-re kiadó. Str. Scoalei 20.

Eladó 2 nagyobb festékes hordó. Cím a kiadó hivatalban.

Eladó új vászon komplé, női kabát és mérleg, Str. Pavel 22. 3218

Makulatura ujsagpapir kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

PÁSZTOR-NYOMDA, ORADEA